

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถภาพขั้นพื้นฐานของมนุษย์ โดยรัฐถือเป็นหน้าที่อันสำคัญที่สุดที่จะจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานนี้ให้แก่ประชาชนในประเทศอย่างทั่วถึงทุกท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิต การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาคุณภาพของคน และคนที่มีคุณภาพย่อมสามารถสร้างเศรษฐกิจ สร้างสังคม สร้างวัฒนธรรม อนุรักษ์ และสร้างสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสร้างจิตใจ ชนิดที่เชื่อมโยงกันได้อย่างสมดุล อันจะนำไปสู่ความผาสุกของสังคมโดยรวม (สัมพันธุ์ ทองสมัคร, 2535) การศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับเยาวชน เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศมาโดยตลอด กระทรวงศึกษาธิการได้พยายามจัดการศึกษา ในระดับนี้ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อเพิ่มพูนและสร้างเสริมคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนในชาติอย่างทั่วถึง (สังข์ทอง ศรีเรศ, 2537) การพัฒนาคน เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาทั้งหลาย คุณภาพของคนในแต่ละสังคมจะเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญที่สุด ดังนั้นการประถมศึกษาซึ่งเป็นการศึกษาสำหรับทุกคนจึงมีความสำคัญที่สุดในการให้การศึกษามวลชน ดังที่ วิจิตร ศรีสะอ้าน (2535) กล่าวว่า "การศึกษาในขั้นต้นเป็นการศึกษาสำคัญที่สุดในการพัฒนาคน" โดยเฉพาะเป็นการให้การศึกษาแก่เยาวชนที่เรียกว่า "วัยทอง" ถ้าให้การศึกษาแก่เยาวชนวัยทองนี้ ได้รับการพัฒนาที่เหมาะสม ก็จะเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไป

การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาในประเทศไทยที่ผ่านมา รัฐบาลทุกสมัยต่างถือเป็นการกิจและได้ให้ความสำคัญมาโดยตลอด แต่เนื่องจากการศึกษาระดับนี้มีขอบข่ายและปริมาณงานที่กว้างไกล ดังนั้นแม้รัฐบาลจะจัดสรรงบประมาณ เพื่อพัฒนาการศึกษาระดับนี้เป็นจำนวนเงินที่ค่อนข้างสูง หากเมื่อเฉลี่ยกับปริมาณงานและจำนวนนักเรียนในความรับผิดชอบแล้ว กล่าวได้ว่างบประมาณที่ได้รับยังอยู่ในสภาวะที่ค่อนข้างจำกัด แต่อย่างไรก็ตามผลของการพัฒนาในด้านปริมาณนับว่าประสบความสำเร็จอยู่ในระดับที่น่าพอใจ จากข้อมูลปี 2532 สามารถขยายการศึกษาระดับประถมศึกษา โดยจัดตั้งโรงเรียนได้ครอบคลุมทุกพื้นที่ เฉลี่ย 2 หมู่บ้าน ต่อ 1 โรงเรียน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2525 และสามารถเกณฑ์เด็กเข้าเรียนได้สูงถึง ร้อยละ 97.5

การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาในปัจจุบัน อยู่ในความรับผิดชอบของหลายหน่วยงาน ในจำนวนหน่วยงานดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติเป็นหน่วยงานที่มี ปริมาณงานและจำนวนนักเรียนอยู่ในความรับผิดชอบสูงสุด คือ มีโรงเรียนประถมศึกษาตั้งกระจาย อยู่ในภูมิภาคทั่วประเทศถึง 31,425 โรงเรียน มีนักเรียนระดับประถมศึกษา 5,854,381 คน หรือประมาณร้อยละ 84 ของนักเรียนประถมศึกษาทั้งหมด ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เป็นหน่วยงานสำคัญของรัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการ จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับประชากรของประเทศ

การพัฒนาศึกษาระดับประถมศึกษา ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (2530-2534) ที่ผ่านมา ในส่วนที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้พัฒนาก้าวหน้าถึงระดับที่น่าพอใจหลาย ๆ ด้าน เช่น สามารถเพิ่มประสิทธิภาพ การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาให้นักเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเวลา 6 ปี จากร้อยละ 64 ในปี 2526 เป็นร้อยละ 89.68 ในปีการศึกษา 2532 สามารถลดอัตราการออกกลางคันจาก ร้อยละ 3 ในปีการศึกษา 2526 เหลือเพียงร้อยละ 1.02 ในปีการศึกษา 2532 และสามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ได้สูงขึ้นตามลำดับ เช่น กลุ่มทักษะภาษา ไทย จากค่าเฉลี่ยร้อยละ 56.84 ในปีการศึกษา 2528 เป็นร้อยละ 66.29 ในปีการศึกษา 2532 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต จากค่าเฉลี่ยร้อยละ 45.69 ในปีการศึกษา 2528 เป็น ร้อยละ 60.39 ในปีการศึกษา 2532 เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาเป็นรายพื้นที่ โดยเฉพาะจังหวัดที่มีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขา ประชากรมีฐานะยากจน และอาศัยอยู่อย่างกระจัดกระจายในท้องถื่นทุรกันดาร จังหวัดที่อยู่ในแนว สู้รบบริเวณชายแดน จังหวัดที่ประชากรส่วนใหญ่ใช้ภาษาถิ่น พบว่าทั้งประสิทธิภาพการจัดการศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนยังไม่อยู่ในระดับที่น่าพอใจ

จากการวิเคราะห์แนวโน้มของสังคมไทย ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 พบว่า ความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี และวิทยาการสมัยใหม่ จะส่งผลให้สังคม ไทยพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว วิถีชีวิตคนในสังคมจะเปิดกว้างขึ้น ความเจริญทางด้าน เศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางด้านข้อมูลข่าวสารเข้ามามีอิทธิพลต่อวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชน อย่างกว้างขวาง รวมทั้งแนวโน้มของประเทศ จะพัฒนาไปสู่สังคมอุตสาหกรรมและบริการมากขึ้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ, 2533)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาให้แก่เด็กในวัยเรียนทั่วประเทศ มีโรงเรียนในความรับผิดชอบ จำนวน 31,435 โรงเรียน โรงเรียนประถมศึกษาดังกล่าวมีขนาดไม่เท่ากัน และสถานที่ตั้งของโรงเรียนก็มีความแตกต่างกัน ทั้งในสภาพภูมิศาสตร์ สังคม และเศรษฐกิจ ภารกิจของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ คือการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนเหล่านั้น ให้ทัดเทียมกัน จึงได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2536 ขึ้น เพื่อให้โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพและมาตรฐาน ตามจุดหมายของหลักสูตรสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2535 แผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 7 ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) และนโยบายของรัฐบาล (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2537) เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2536 ได้รับความเห็นชอบ จากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เมื่อคราวประชุมครั้งที่ 4/2536 วันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2536 และประกาศให้โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ใช้เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2536 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2537 เป็นต้นไป

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา รับผิดชอบการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา อยู่ในสังกัด 1,352 โรงเรียน ครู 16,323 คน และมีนักเรียน รวมทั้งสิ้น 306,414 คน ได้จัดการศึกษา เพื่อสนองนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จากการสำรวจสภาพปัญหาการจัดการศึกษาเมื่อสิ้นปีการศึกษา 2535 เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาการประถมศึกษา ปี 2538 ผลการสำรวจพบว่า ปัญหาการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา ด้านปริมาณ การเกณฑ์เด็ก การศึกษาภาคบังคับ ยังไม่ทั่วถึง และยังมีเด็กนักเรียนระดับประถมศึกษาออกกลางคัน ด้านคุณภาพ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในบางรายกลุ่มประสพการณ์ยังต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนด ได้แก่ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย และกลุ่มทักษะภาษาไทย ด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน นักเรียนจำนวนหนึ่งยังต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของกระทรวงสาธารณสุขกำหนด กล่าวคือ น้ำหนักภาวะโภชนาการ อัตราการเข้าชั้น ยังสูงกว่าเป้าหมาย ด้านการบริการและสนับสนุนมีปัญหา ได้แก่ ทรัพยากรที่มีอยู่ไม่เพียงพอและไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด การพัฒนาบุคลากรและการจัดสวัสดิการยังไม่เพียงพอกับสภาพปัญหาและความจำเป็น โดยเฉพาะการพัฒนาประสิทธิภาพการ

บริหารของหน่วยงานทุกระดับ ยังมีความจำเป็นจะต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในทุก ๆ ด้าน (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา, 2536)

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา จึงสนใจที่จะศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2536 โดยประสงค์จะศึกษาถึง สภาพปัจจุบันและปัญหา การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2536 จำนวน 17 มาตรฐาน 43 ตัวบ่งชี้ จำแนกตามภารกิจของโรงเรียนเป็น 6 งาน ดังนี้ 1) งานวิชาการ 2) งานกิจการนักเรียน 3) งานบุคลากร 4) งานธุรการและการเงิน 5) งานอาคารสถานที่ และ 6) งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันและปัญหาของโรงเรียนประถมศึกษา ในแต่ละขนาด ผลการวิจัยในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษา ทั้งระดับโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน ระดับอำเภอ ระดับจังหวัดและระดับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในการที่จะทำผลการวิจัยไปประกอบการพิจารณาวางแผน ดำเนินการ แก้ไขปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน สอดคล้องกับนิธานสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติที่ตั้งไว้ว่า "ทุกโรงเรียนมีมาตรฐานเป็นนิธานของ สปช."

1.2 วัตถุประสงค์

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้

- 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ.2536 ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา
- 2) เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันและปัญหา การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2536 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

1.3 สมมุติฐานการวิจัย

เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2536 กำหนดกรอบความคิดจากภารกิจและขอบข่ายงานบริหาร ทั้ง 6 งาน คือ งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งโรงเรียนประถมศึกษาจากโรงเรียนทุกขนาดใช้เป็นหลักปฏิบัติตลอดมา ส่วนจะปฏิบัติได้มากหรือน้อยอย่างไร

ขึ้นอยู่กับสภาพความพร้อมของโรงเรียนแต่ละขนาด ที่กระจายอยู่ในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน โรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลางส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในชุมชนเมืองหรือชุมชนใหญ่ จะมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในพื้นที่ทุรกันดาร ซึ่งมีปัญหาอุปสรรคมากทำให้เกิดสถานการณ์ปฏิบัติที่แตกต่างกัน เมื่อโรงเรียนมีสถานการณ์ปฏิบัติงานได้มากย่อมสามารถแก้ปัญหาเชิงปริมาณของสิ่งที่พึงปฏิบัติได้มาก ดังนั้นจึงเหลือปัญหาที่จะปรับปรุงแก้ไขน้อย โดยยึดถือตามเงื่อนไขที่ว่า สถานการณ์ปฏิบัติและปัญหาอยู่คนละขั้วของเส้นต่อเนื่อง (Continuum Line) เดียวกัน เมื่อมีสถานการณ์ปฏิบัติมากจึงมีปัญหาน้อย และเมื่อมีสถานการณ์ปฏิบัติน้อยจึงมีปัญหามาก เมื่อไม่มีการปฏิบัติก็ไม่เกิดปัญหาเกิดขึ้น ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้ตั้งสมมุติฐานการวิจัยไว้ดังนี้

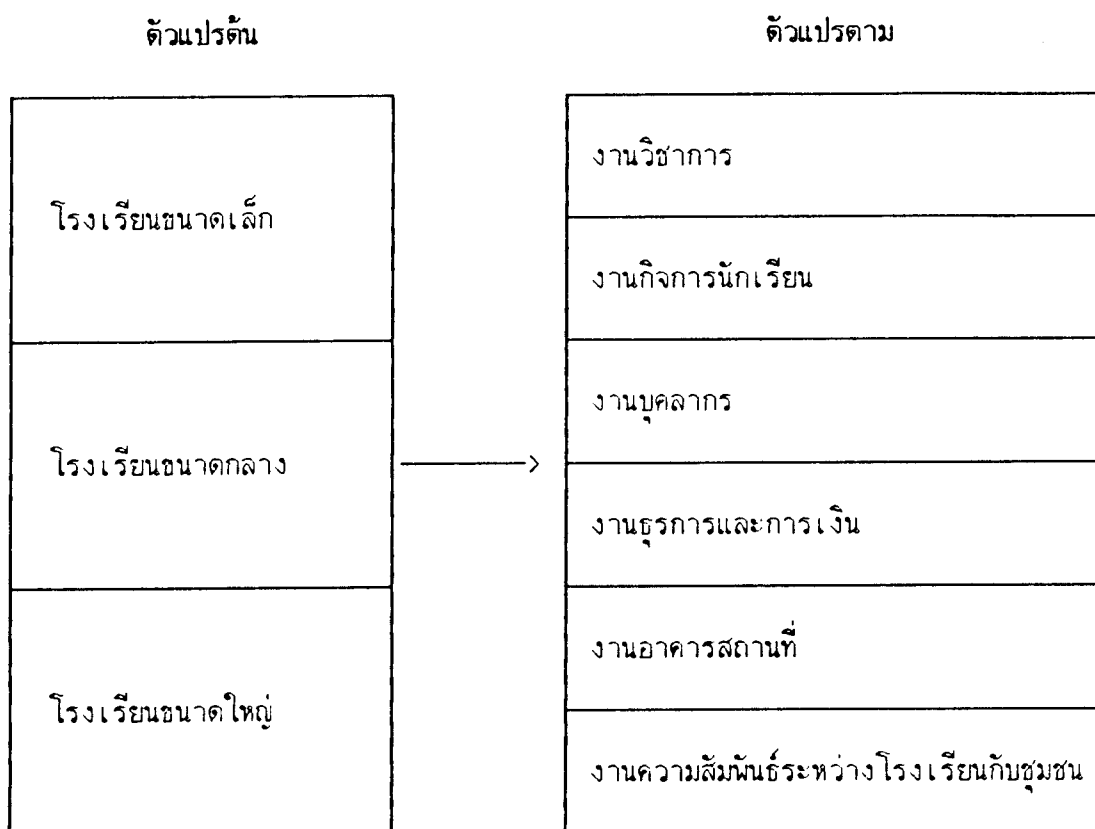
- 1) โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา มีสถานการณ์ปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2536 อยู่ในระดับมาก
- 2) โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา มีปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2536 อยู่ในระดับน้อย
- 3) โรงเรียนประถมศึกษา ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีสถานการณ์ปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2536 แตกต่างกัน
- 4) โรงเรียนประถมศึกษา ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2536 แตกต่างกัน

1.4 ตัวแปรที่ใช้การศึกษา

- 1) ตัวแปรต้น คือ ขนาดของโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกเป็น 3 ขนาด ดังนี้
 - (1) ขนาดเล็ก
 - (2) ขนาดกลาง
 - (3) ขนาดใหญ่
- 2) ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของข้าราชการครูในโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีต่อสภาพปัจจุบันและปัญหาการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2536 ซึ่งจำแนกออกเป็น 6 งาน ดังนี้
 - (1) งานวิชาการ
 - (2) งานกิจการนักเรียน

- (3) งานบุคลากร
- (4) งานธุรการและการเงิน
- (5) งานอาคารสถานที่
- (6) งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ตัวแปรทั้งสองประเภทดังกล่าวข้างต้น เสนอเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2536 ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ในปีการศึกษา 2537 ตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2536 จำนวน 17 มาตรฐาน 43 ตัวบ่งชี้ จำแนกตามภารกิจของโรงเรียน 6 งาน ดังนี้

- 1) งานวิชาการ ประกอบด้วยมาตรฐานจำนวน 4 มาตรฐาน 13 ตัวบ่งชี้
- 2) งานกิจการนักเรียน ประกอบด้วยมาตรฐานจำนวน 3 มาตรฐาน 7 ตัวบ่งชี้
- 3) งานบุคลากร ประกอบด้วยมาตรฐานจำนวน 3 มาตรฐาน 5 ตัวบ่งชี้
- 4) งานธุรการและการเงิน ประกอบด้วยมาตรฐานจำนวน 3 มาตรฐาน 13 ตัวบ่งชี้
- 5) งานอาคารสถานที่ ประกอบด้วยมาตรฐานจำนวน 2 มาตรฐาน 4 ตัวบ่งชี้
- 6) งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ประกอบด้วยมาตรฐานจำนวน 2 มาตรฐาน 3 ตัวบ่งชี้

1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น

การวิจัยครั้งนี้ ถือว่า ข้าราชการครูในโรงเรียนประถมศึกษา มีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2536 และตอบแบบสอบถามตามสภาพความเป็นจริงที่ปรากฏอยู่

1.7 คำนิยามศัพท์เฉพาะ

นิยามศัพท์เฉพาะ ซึ่งเป็นความหมายของศัพท์บางคำที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

- 1) สถานปัจจุบัน หมายถึง สถานที่เป็นอยู่หรือดำเนินอยู่ในปัจจุบัน ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2536
- 2) ปัญหา หมายถึง สถานที่ยกหรือที่เป็นอยู่ อันเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2536
- 3) โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ที่มีจำนวนนักเรียน ระหว่าง 1-120 คน
- 4) โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ที่มีจำนวนนักเรียน ระหว่าง 121-300 คน
- 5) โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ที่มีจำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

6) งานวิชาการ หมายถึง การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับนักเรียนและท้องถิ่น การจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับหลักสูตรและแบบเรียน การจัดแหล่งความรู้และสิ่งสนับสนุนอื่น ๆ ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน และการจัดการนิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบ

7) งานกิจการนักเรียน หมายถึง การเกณฑ์เด็กในวัยการศึกษาภาคบังคับเข้าเรียนได้ บรรลุเป้าหมายและได้เรียนอย่างสม่ำเสมอ การจัดการบริการแก่นักเรียนตามสภาพพื้นฐานอย่างเหมาะสม และการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอน

8) งานบุคลากร หมายถึง การบริหารบุคลากรของโรงเรียนให้มีคุณภาพ โดยจัดให้ปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม การสนับสนุนและดำเนินการให้บุคคลปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการพัฒนาบุคลากรตามความต้องการอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง

9) งานธุรการและการเงิน หมายถึง การใช้แผนเป็นเครื่องในการปฏิบัติงาน การบริหารงานธุรการอย่างเป็นระบบ เป็นปัจจุบันและมีประสิทธิภาพ เอื้อต่อการเรียนการสอน การบริหารงานการเงิน บัญชี และพัสดุ อย่างเป็นระบบเป็นปัจจุบัน และมีประสิทธิภาพ เอื้อต่อการเรียนการสอน

10) งานอาคารสถานที่ หมายถึง การวางแผนและจัดให้มีอาคารสถานที่ อย่างเพียงพอและเหมาะสม การวางแผนการใช้อาคารสถานที่ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการเรียนการสอนและชุมชน พร้อมทั้งดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพดีและปลอดภัย

11) งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง การจัดการประชาสัมพันธ์ การดำเนินงานของโรงเรียนอย่างครอบคลุมและต่อเนื่อง และการศึกษาชุมชน ร่วมมือกันในการบริหาร และปฏิบัติการต่าง ๆ

1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1) ทำให้ทราบสภาพปัจจุบันและปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2536 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา อันจะเป็นข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องนำไปพัฒนาการประถมศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

2) โรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา สามารถนำผลการวิจัยไปแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้ก้าวหน้าตามเกณฑ์มาตรฐานได้

3) กลุ่มโรงเรียน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอ และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สามารถนำผลการวิจัย ไปใช้ในการกำหนดแนวปฏิบัติ นโยบาย และวางแผน เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2536 รวม สภาพความเป็นจริง และตามขนาดของโรงเรียนได้

4) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประกอบการ ศึกษาและวิจัย เพื่อปรับปรุงและพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาให้เหมาะสมกับ สภาพการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม